

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en
Mededinging**

Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres

Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Ons kenmerk

ETM/ED / 11139479

Uw kenmerk

2011Z17633

Datum 3 oktober 2011

Betreft Kamervragen over het sluiten van Nuon Helianthos

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van Kamerlid Wiegman-van Meppelen Scheppink over het sluiten van Nuon Helianthos.

1

Bent u bekend met het bericht dat NUON aangekondigd heeft van plan te zijn om Helianthos te sluiten?

Antwoord

Ja.

2

Deelt u de mening dat dit een groot verlies is voor de innovatieve zonnecel PV-cel productie in Nederland?

Antwoord

In de zonne-energie branche vindt veel technologische ontwikkeling plaats en de variëteit in technologie is groot. De Nederlandse zonne-energie industrie draagt daar een belangrijke steen aan bij. We hebben bijvoorbeeld veel kennis en bedrijvigheid op het gebied van silicium en dunnefilm zonnecellen. Helianthos is een van de bedrijven die een eigen technologie in de markt probeerde te zetten. Helaas moet ik constateren dat er in de zonne-energie markt geen interesse is om de technologie van Helianthos te vermarkten. Uiteraard betreur ik het dat met Helianthos duurzame bedrijvigheid in Nederland verdwijnt. Dit hoort echter wel bij een hoog-technologische en zich snel ontwikkelende markt. Uiteindelijk zal niet iedere technologie of ieder bedrijf het redden. Met de verwerping van de motie Thieme over Helianthos heeft uw Kamer laten zien deze opvatting over de werking van de markt te steunen.

3

Hoe zijn de miljoenen investeringen van de provincie Gelderland en de Rijksoverheid de afgelopen jaren ingezet bij Helianthos en op welke wijze heeft u hier in meebeslist?

Antwoord

Helianthos heeft de afgelopen jaren verschillende malen subsidie ontvangen van de provincie Gelderland en de Rijksoverheid. De provincie Gelderland beheert haar eigen budgetten en met de subsidies die de provincie Gelderland aan Helianthos heeft toegekend heb ik dan ook geen bemoeienis. De subsidies vanuit de Rijksoverheid zijn toegekend voor de uitvoering van specifieke onderzoeks- en demonstratieprojecten. Veel van deze projecten zijn uitgevoerd in consortia, waarbij Helianthos één van de partners was. De subsidieaanvragen zijn altijd beoordeeld volgens door mij opgestelde criteria voor de betreffende regeling.

4

Wat is de rol van uw ministerie geweest, nadat NUON na de overname van het Zweedse Vattenfall er niet in slaagde om een medefinancier te vinden voor de opschaling van de productie van de flexibele zonnemodules?

Antwoord

Er hebben op verzoek van Nuon gesprekken plaatsgevonden. Deze betroffen de lopende subsidieverplichtingen van Helianthos in relatie tot een eventuele overname. Daar konden geen afspraken over worden gemaakt. Er is niet gesproken over nieuwe steun voor Helianthos.

5

Ziet u nog mogelijkheden om met Helianthos in gesprek te gaan en andere toekomstscenario's te verkennen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn?

Antwoord

Nee. Onderdeel van marktwerking en innovatie is dat er bedrijven en innovaties zijn die het uiteindelijk niet redden op de markt. Helianthos is daarvan helaas een voorbeeld gebleken. In het verleden is door het Rijk ca. € 20 mln aan subsidie toegekend aan Helianthos. De provincie Gelderland heeft daar nog ca. € 7 mln bijgelegd. Mede daardoor is samen met consortiapartners veel kennis ontwikkeld. Deze kennis is niet weg en kan ook bij andere producten van Nederlandse bedrijven gebruikt worden. Uit het feit dat Nuon niet in staat is gebleken een investeerder te vinden voor Helianthos blijkt dat de markt onvoldoende verdienpotentieel ziet in Helianthos. Ik heb geen reden om een andere afweging te maken.

6

Hoe zorgt u ervoor dat de opgebouwde kennis niet verloren gaat met het sluiten van NUON Helianthos?

Antwoord

Zoals ik al eerder aangaf zijn verschillende partijen betrokken geweest bij de technologieontwikkeling van Helianthos. Zo zijn ECN, de TU Delft en de Universiteit Utrecht betrokken geweest bij het onderzoek. Veel kennis blijft zodoende aanwezig in deze instellingen. Tevens bevat veel subsidieregelgeving regels over intellectueel eigendom. Ik onderzoek op dit moment voor het deel van

de subsidie dat nog niet in rechte vaststaat wat er met de ontwikkelde kennis gebeurt. Afhankelijk van wat er met het intellectueel eigendom gebeurt, zal ik bezien of ik kan overgaan tot terugvordering van subsidie.

7

Deelt u de mening dat, indien Nederland de PV-markt had gestimuleerd zoals andere landen, wellicht deze beslissing voorkomen had kunnen worden?

Antwoord

Nee. In veel Europese landen wordt vooral de aanschaf van zonnepanelen gestimuleerd. Helianthos was nog niet in de fase dat het product aangeboden kon worden aan de markt. Juist de belofte van de Helianthos technologie dat het relatief kostenefficiënt energie op kon wekken, was een pré in de Nederlandse markt, waar zonne-energie wel gestimuleerd, maar niet overgesubsidieerd wordt. Bovendien is de zonne-energiemarkt bovenal een internationale markt en heeft het Nederlandse beleid op het gebied van uitrol van zonne-energie slechts zeer beperkt impact op de wereldmarkt voor zonnecelproductie.

8

Bent u bereid met de verschillende betrokken kennisinstellingen het gesprek aan te gaan hoe voorkomen kan worden dat de lopende onderzoeksprogramma's worden gestaakt?

Antwoord

Uiteraard zal ik met zorg naar lopende projecten kijken. Bij lopende projecten zal ik, zoals ik ook aangeef onder vraag 6, bekijken hoe ik de kennis kan veiligstellen. Indien de projecten voortgezet kunnen worden zonder Helianthos, zonder dat de projectdoelstellingen in gevaar komen, zie ik op dit moment geen reden om onderzoeksprogramma's te staken.

9

In hoeverre beïnvloedt de sluiting van Helianthos het aantal zogenaamde groene banen in Nederland?

Antwoord

Met de sluiting van Helianthos gaan ca. 62 arbeidsplaatsen verloren. Nuon zoekt voor de 50 medewerkers in vaste dienst een positie elders binnen Nuon/Vattenfall.

10

In hoeverre doorkruist de sluiting van Helianthos uw beleid met betrekking tot de topsectoren?

Antwoord

Het topsectorenbeleid is er op gericht om de markt de ruimte te geven en te faciliteren. Het is er niet op gericht om te sturen op welke bedrijven en technologieën overleven in de markt. In dit geval heeft de markt een duidelijk signaal afgegeven door niet door te investeren in Helianthos, waar ik niet tegenin wil gaan.

11

Hoe denkt u met het huidige beleid de concurrentie met het buitenland aan te gaan om de huidige innovatieve PV-industrie in Nederland te behouden en investeerders te overtuigen de ontwikkeling van een PV-industrie in Nederland te steunen?

Antwoord

Nederland heeft een sterke innovatieve PV-industrie. Onze kennispositie is sterk. Veel bedrijven, waarvan er bijvoorbeeld een sterk cluster is gevormd rond Eindhoven, draaien goed mee op de wereldmarkt. Juist die bedrijven, die in een competitieve wereldmarkt het hoofd boven water kunnen houden, vormen een goede basis om ook in de toekomst een sterke zon-PV sector te kunnen behouden. Het bedrijvenbeleid (kamerstuknr. 32637, nr. 15) zoals ik dat aan uw kamer heb gestuurd op 13 september, zorgt ervoor dat bedrijven ook de ruimte krijgen om te ondernemen.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen,
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie